

1183.

Na osnovu člana 10 stav 3 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, br. 51/08 i 18/14), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, uz saglasnost Ministarstva zdravlja, donijelo je

PROGRAM REALIZACIJE PERIODIČNIH PREGLEDA UREĐAJA ZA UPOTREBU PESTICIDA ZA 2026. GODINU*

Programom realizacije periodičnih pregleda uređaja za upotrebu pesticida (u daljem tekstu: Program) određuju se vršioc, broj uređaja i kontrolne liste za uređaje za upotrebu pesticida.

Program podržava realizaciju Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za period od 2021. do 2026. godine („Službeni list CG”, broj 115/21) i to realizaciju Cilja 5.4 Uspostavljen i unaprjeđen sistem za uređaje za primjenu pesticida.

Uređaji za upotrebu sredstava za zaštitu bilja (u daljem tekstu: uređaji) su namijenjeni za primjenu sredstava za zaštitu bilja na otvorenom polju ili u zatvorenom prostoru, uključujući djelove potrebne za rad uređaja (rasprskivač, manometar, filteri, oprema za čišćenje rezervoara i drugi djelovi).

Cilj Programa je provjera tehničke ispravnosti i funkcionalnosti uređaja i provjera pojedinačnih radnih djelova tih uređaja, kao i procjena rizika po rukovaoca ali i radnu i životnu sredinu.

Kontrola uređaja podrazumijeva primjenu pravila za provjeru tehničke ispravnosti uređaja čime se obezbijuje ispunjavanje ekoloških zahtjeva i na najmanju moguću mjeru smanjuju štetni uticaji na zdravlje ljudi, bilja, životinja i životnu sredinu koji bi mogli prouzrokovati neispravni uređaji i u cilju uspostavljanja sistema redovnih pregleda uređaja koji su već u upotrebi.

Programom su određeni prioriteti u skladu sa dostupnim podacima o broju uređaja i program ne obuhvata ručne ili leđne motorne prskalice (bez barometra), kao i druge slične uređaje. Prioriteti su definisani, u skladu sa analizom rizika, na osnovu dokaza o utvrđenim nepravilnostima sa ciljem utvrđivanja stvarnog stanja uređaja na teritoriji Crne Gore kroz upotrebu kontrolnih lista datih na Obrascima 1 i 2 koji čine sastavni dio ovog Programa.

Program se sprovodi radi: unaprjeđenja bezbjednosti radnika koji koriste uređaje za upotrebu pesticida, kao i drugih lica koja ulaze na tretirane površine ili se nalaze u blizini istih, smanjenja potencijalnih rizika od zagađenja životne sredine i radi efikasnije kontrole štetnih organizama.

Promjene na uređajima mogu da dovedu do navedenih rizika, pa ih je potrebno provjeravati u cilju utvrđivanja nepravilnosti, radi njihovog otklanjanja i sprovođenja pravovremenih mjera.

Program podrazumijeva terenske obilaske sa popisom uređaja za upotrebu sredstava za zaštitu bilja i provjeru uređaja kod 40 registrovanih poljoprivrednih proizvođača, uključujući djelove potrebne za rad uređaja (rasprskivač, manometar, filteri, sita, oprema za čišćenje rezervoara) i provjeru njihovog rada i organizovanje najmanje dvije edukacije.

Procjena:

R.br.	Opis	Broj
1.	realizacija Programa monitoringa uređaja za upotrebu pesticida	– pregledanih uređaja minimum 40; – održanih edukacija minimum 2;

Programom se obuhvataju poljoprivredni subjekti koji posjeduju uređaje za upotrebu pesticida i imaju znatne poljoprivredne površine na kojima upotrebljavaju pesticide, kao i poljoprivredni subjekti koji svoje poljoprivredne proizvode plasiraju na tržište, radi sertifikacije i dobijanja podataka o ispunjavanju propisanih uslova i ciljeva Nacionalnog plana za održivu upotrebu pesticida.

Pri izboru za monitoring uzimaju se u obzir slijedeći faktori: poljoprivredna površina, zastupljenost na tržištu, obim proizvodnje i prometa, kao i podaci o neusaglašenostima iz prethodnih perioda.

Prema podacima iz literature, štetni organizmi ugrožavaju gajene biljke i prehrambene proizvode, smanjujući rodnost biljaka za 15 - 20 % u razvijenim zemljama i preko 40 % u nerazvijenim zemljama što je ujedno i glavni razlog upotrebe pesticida. U praksi često primjena uređaja ne garantuje i efikasnost korišćenja.

Radi sigurnosti, zaštite zdravlja ljudi i životne sredine vlasnici uređaja najmanje jednom u tri godine, kod ovlašćenih pravnih lica (u daljem tekstu: pravno lice), treba da vrše provjeru tehničke ispravnosti radi označavanja uređaja. Novi uređaji se prvi put provjeravaju pet godina od dana kupovine.

Ravnomjerna raspodjela sredstava za zaštitu bilja na ciljnu površinu, obezbjeđuje se jedino ispravnim uređajima koji se koriste u skladu sa uputstvima proizvođača i koji su u skladu sa tehničkim zahtjevima i postupcima ocjenjivanja usaglašenosti u skladu sa Kontrolnom listom 1 dio A, a ovlašćena pravna lica vrše provjeru uređaja u skladu sa Kontrolnom listom 1 dio B pri čemu se za ispravni uređaj izdaje potvrda o ispravnosti (sertifikat) u skladu sa Kontrolnom listom 2 pri čemu se jedan primjerak sertifikata dostavlja Upravi i vrši označavanje istog propisanom oznakom u skladu sa Kontrolnom listom 1 Dio G.

Osim zahtjeva u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita na radu, uređaji treba da ispunjavaju i zahtjeve za:

- hemijsko tretiranje sjemenskog materijala iz Kontrolne liste 1 dio C;
- zamagljivanje iz Kontrolne liste 1 dio D;
- inkorporaciju granula iz Kontrolne liste 1 dio E;.
- suzbijanje rasta nepoželjnog bilja pored željezničkih pruga (vozovi, dvokolica) iz Kontrolne liste 1 dio F.

Odabir se vrši sistemom slučajnog uzorka u skladu sa analizom rizika na osnovu postojanja dokaza o nepravilnostima:

Sistem rangiranja	
Nivo rizika	Vrsta monitoringa
Nizak nivo prioriteta: -ne postoji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); -nizak nivo očekivanih nepravilnosti; - manja zastupljenost.	Rutinski u cilju provjere usaglašenosti i obezbjeđenja potrebnih informacija.
Srednji nivo prioriteta: -postoji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi podaci); -očekivana pojava nepravilnosti; - veća zastupljenost; - narastajuća popularnost.	Rutinski u cilju provjere usaglašenosti i obezbjeđenja potrebnih informacija, radi praćenja prethodnih rezultata.
Visok nivo prioriteta: - skoriji dokaz o nepravilnosti (izvor: dosadašnja praćenja, izvještaji ili drugi	Ciljani za identifikovane probleme.

podaci); - dokaz o opasnosti za ljude, bilje, životinje ili životnu sredinu; - očekivana pojava ciljane nepravilnosti.	
---	--

Monitoring vrše ovlaštena pravna lica uz korišćenje kontrolnih lista. Prilikom monitoringa ovlašteno pravno lice popunjava kontrolne liste koje su sastavni dio ovog programa i koje služe za dalje praćenje stanja. Ovlašteno pravno lice izvještaj i popunjene kontrolne liste dostavlja i organu uprave nadležnom za fitosanitarne poslove - Odsjek za promet i registraciju sredstava za zaštitu i ishranu bilja.

Sredstva za sprovođenje ovog programa obezbijeđena su Budžetom Crne Gore za 2026. godinu Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (organizacioni kod 41107) – Program Poljoprivreda (programski kod 16 002), Potprogram Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi (programski kod 16 002 005), Aktivnost Upravljanje i administracija Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (programski kod 16 002 005 001) Aktivnost Program fitosanitarnih mjera (programski kod 16 002 005 004) izdatak 4149 – Ostale usluge, a u skladu sa Programom fitosanitarnih mjera za 2026. godinu.

Ovaj program objaviće se u “Službenom listu Crne Gore”.

*U ovaj program prenešena su pravila za funkcionisanje opreme za upotrebu sredstava za zaštitu bilja u skladu sa Aneksom II Direktive 128/2009 / EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. oktobra 2009. kojom se uspostavlja okvir za akciju Zajednice da se postigne održivo korišćenje pesticida i Implementaciona odluka Komisije (EU) 2024/373 od 24. januara 2024. o usklađenim standardima za inspekciju opreme za primjenu pesticida u upotrebi, izrađena kao podrška Direktivi 2009/128/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta;

Broj: 04-309/26-7297/1

Podgorica, 30. aprila 2026. godine

Ministar,
Vladimir Joković, s.r.

OBRAZAC 1

KONTROLNA LISTA 1

DIO A	
Lista standarda za uređaje	
EN ISO16122-1:2015	<i>Agricultural and forestry machinery – Inspection of sprayers in use – Part 1: General (ISO 16122-1:2015)</i>
EN ISO 16122-2:2015	<i>Agricultural and forestry machinery – Inspection of sprayers in use – Part 2: Horizontal boom sprayers (ISO 16122-2:2015)</i>
EN ISO 16122-3:2015	<i>Agricultural and forestry machinery – Inspection of sprayers in use – Part 3: Sprayers for bush and tree crops (ISO 16122-3:2015)</i>
EN ISO 16122-4: 2015	<i>Agricultural and forestry machines – Inspection of sprayers in use – Part 4: Fixed and semi-mobile sprayers (ISO 16122-4:2015)</i>
EN ISO 16122-4: 2015	<i>Agricultural and forestry machines – Inspection of sprayers in use – Part 5: Aerial spray systems (ISO 16122-5:2020)</i>
MEST EN ISO16119-1	
MEST EN ISO16119-2	
MEST EN ISO16119-3	
MEST EN ISO16119-4	
MEST EN 16122-5:2020	
DIO B	
Lista standarda za provjeru uređaja	
MEST EN ISO 16122-2	
DIO C	
OPŠTI ZAHTJEVI	
<p>Zdravstveni, sigurnosni i zahtjevi životne sredine vezani za pregled uređaja za upotrebu pesticida</p> <p>Pregled uređaja za upotrebu pesticida obuhvata sve aspekte važne za postizanje visokog nivoa bezbjednosti i zaštite zdravlja ljudi i životne sredine. Optimalna i efikasna primjena obezbjeđuje se pravilnim radom uređaja i funkcionisanjem opreme kojom se garantuje postizanje zadatih ciljeva. Uređaji za upotrebu pesticida treba da funkcionišu bezbjedno, treba da se propisno primjenjuju za predviđene svrhe radi obezbjeđivanja preciznog doziranja i distribucije. Uređaji treba da su u stanju da se sigurno, lako, potpuno pune i prazne, a da ne dolazi do curenja pesticida. Čišćenje treba da je lako i temeljno. Rad uređaja treba da je siguran, kontrolisan i treba da je omogućeno efikasno zaustavljanje sa mjesta operatera. Podešavanja treba da su jednostavna, tačna i ponovljiva.</p>	
<p>Pogonski djelovi</p> <p>Montirana zaštita pogonske osovine i zaštita priključka za energiju treba da je u besprekornom stanju, a zaštitni uređaji i pokretni ili rotirajući pogonski djelovi ne smiju se ometati u radu, radi obezbjeđenja zaštite operatera.</p>	
<p>Pumpa</p> <p>Kapacitet pumpe treba da je prilagođen potrebama uređaja, a pumpa treba da pravilno</p>	

funkcionije radi obezbjeđivanja stabilne i pouzdane doze. Pumpa treba da je nepropusna.	
Uređaj za miješanje Uređaj za miješanje treba da ima pravilan povratni tok radi postizanja ravnomjerne koncentracije ukupne količine rastvora u rezervoaru.	
Rezervoar Rezervoar, uključujući mjerač količine u rezervoaru, uređaji za punjenje, sita i filtri, sistemi pražnjenja i ispiranja i uređaji za miješanje funkcionišu na način da u najvećoj mogućoj mjeri smanjuju slučajno rasipanje, neravnomjernu koncentraciju sredstva, izlaganje operatera i zaostajanje količine rastvora u rezervoaru.	
Sistem za mjerenje, kontrolu i regulaciju Uređaji za mjerenje, stavljanje u pogon, gašenje i regulaciju pritiska i/ili brzine protoka, treba da: su pravilno kalibrisani, ispravno rade i da ne propuštaju. Tokom primjene treba da je omogućena laka kontrola pritiska i funkcionisanje uređaja za podešavanje pritiska. Radi obezbjeđivanja ravnomjerne primjene, uređaji za regulaciju pritiska treba da održavaju stalni radni pritisak pri stalnom broju obrtaja pumpe.	
Cijevi i crijeva Cijevi i crijeva treba da su ispravnom stanju kako bi se izbjeglo ometanje protoka tečnosti ili slučajno izlivanje prilikom kvara. Kod rada pri maksimalnom pritisku ne smije doći do curenja iz cijevi ili crijeva.	
Filtriranje Radi izbjegavanja turbulencije i neravnomjernost prilikom prskanja filteri treba da su u besprekornom stanju, a veličina otvora na filteru treba da odgovara veličini dizne montirane na prskalicu. Ako je ugrađen, mjerač zagušenja filtera on treba da pravilno funkcionije.	
Grane prskalice sa diznama (kod uređaja za raspršivanje pesticida pomoću vodoravno postavljenih grana, locirane blizu kulture ili materijala koji se tretira). Grane prskalice sa diznama treba da su besprekornom stanju, stabilne u svim smjerovima. Sistemi za učvršćivanje i regulaciju, amortizeri nenamjernih pokreta i ispravljač nagiba treba da pravilno funkcionišu.	
Dizne Dizne treba da pravilno funkcionišu radi sprječavanja kapanja u trenutku prestanka prskanja. Kako bi se obezbjedila ravnomjerna primjena, količina protoka kroz svaku pojedinu diznu ne smije da znatnije odstupa od podataka u tabelama za količinu protoka koju preporučuje proizvođač.	
Distribucija Poprečna i vertikalna (uspravne kulture) distribucija u ciljanom području treba da je ravnomjerna.	
Ventilator (za opremu kojom se raspršuju pesticidi uz pomoć vazdušnog strujanja) Ventilator treba da je u besprekornom stanju i da obezbjeđuje stabilno i pouzdano vazdušno strujanje.	
TEHNIČKI ZAHTJEVI	
Tehnički zahtjevi za uređaje za hemijsko tretiranje sjemenskog materijala	
Bezbjednost	<ul style="list-style-type: none"> - pogonski djelovi i štitnici pogonskih djelova treba da su u ispravnom stanju bez znakova prekomjerne upotrebe; - oprema za paljenje i gašenje treba da radi ispravno; - uređaje na električni pogon treba provjeriti, električni priključci (konektori, kablovi) treba da su slobodni od oštećenja, pukotina i drugih vidljivih deformacija;

	<ul style="list-style-type: none"> - cijevi i cjevovodi ne smiju da cure i da imaju vidljive znake prekomjerne upotrebe ili savijanja, posjekotine, pukotine ili trenja sa drugim djelovima uređaja; -komora za miješanje pesticida i sjemena treba ispravno da funkcioniše i da bude bez pukotina i oštećenja koja mogu dovesti do curenja; -usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom;
Kontrolni sistemi	<ul style="list-style-type: none"> - kontrolni uređaji (nadzor nad radom) treba da pravilno i pouzdano funkcionišu u radu; - ako uređaji imaju ekran, prikazi na ekranu treba da su jasni, vidljivi i čitljivi; - oprema za mjerenje i podešavanje protoka treba da radi ispravno; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i testom radne sposobnosti;
Hemijska obrada sjemena:	<ul style="list-style-type: none"> - uređaji sa kontinuiranim radom, treba da obezbijede da se protok prekida čim se prekine protok sjemena i obrnuto; - uređaj treba da je u mogućnosti da podešava specifičnu težinu sjemenske jedinice; - instalirana druga oprema treba da radi ispravno; - usaglašenost se provjerava vizuelnim pregledom i testom radne sposobnosti;
Doza	<ul style="list-style-type: none"> - podešavanje doze treba da bude jasno vidljivo; - kalibracija uređaja treba je omogućena; - potrebna je odvojena kalibracija sjemena i pesticida kako bi se utvrdila količina sjemena i protok pesticida prije početka hemijske obrade sjemena; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i pregledom adekvatnosti doze;
Punjenje i rezervoari za pesticide	<ul style="list-style-type: none"> - uređaji trebaju obezbjeđivati dobro zatvaranje, a prilikom punjenja tečnim prsticidima, pesticid ne smije prskati unazad; - ako uređaj ima ventil za pražnjenje rezervoara, on treba da funkcioniše pravilno; - rezervoar treba da ima oznake za nivoe tečnosti koje se mogu instalirati unutar rezervoara i koje treba da su jasno vidljive i čitljive iz radnog položaja; - poklopac rezervoara treba da je dobro zatvoren, bez deformacija i rupa radi sprječavanja slučajnog otvaranja rezervoara, a na poklopcu treba da su postavljeni dihtunzi, koji ne smiju da se oštete; - treba da se obezbijedi regulacija pritiska (radi sprječavanja prekomjernog pritiska i nadpritiska u rezervoaru); - treba da se obezbijedi efikasno miješanje i rezervoar uređaja treba da je napunjen do polovine; - ako uređaj ima vazdušnu komoru, pritisak treba da je u skladu sa preporukama proizvođača uređaja ili u rasponu od 30% do 70% radnog pritiska; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i radnim testom;
Čišćenje	<ul style="list-style-type: none"> - opremu za čišćenje ostataka pesticida treba da radi pravilno; - oprema za spoljno čišćenje ili čišćenje drugih dijelova uređaja treba da radi pravilno; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i radnim testom;
Manometar	<ul style="list-style-type: none"> - manometar na uređaju treba da je u skladu sa zahtjevima navedenim u

	<p>MEST EN ISO 16122-2: 2015;</p> <ul style="list-style-type: none"> - manometar se pregleda na način naveden u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - usklađenost se provjerava mjerenjima;
Filteri	<ul style="list-style-type: none"> - ako su na uređaj instalirani filteri, treba da su u dobrom stanju; - ako su filteri ugrađeni u cijevi, treba da su instalirani tako da se mogu zamijeniti; - gustoća mrežice treba da odgovara diznama ugrađenim na uređaj prema uputstvima proizvođača dizni; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i uvidom u specifikaciju;
Pumpa	<ul style="list-style-type: none"> - kapacitet pumpe treba da ispunjava zahtjeve uređaja; - pumpa treba da je zatvorena, bez kapanja i curenja; - provjera karakteristika pumpe vrši se na način naveden u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom, testom karakteristika i mjerenjima.
DIO D	
Tehnički zahtjevi za uređaje za hemijsko tretiranje sjemenskog materijala	
Bezbjednost	<ul style="list-style-type: none"> - u slučaju da je uređaj sa električnim upravljanjem, treba da se provjeri da li su izvedeni električni priključci (konektori, kablovi) bez oštećenja, pukotina i drugih vidljivih deformacija; - sva oprema koja se koristi za pokretanje i zaustavljanje uređaja i podešavanje protoka treba da funkcionišu tačno i pouzdano; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i testiranjem karakteristika;
Kontrolni sistemi	<ul style="list-style-type: none"> - uređaji za kontrolu i podešavanje protoka treba da pravilno funkcionišu; - radni parametri se ne smiju automatski mijenjati tokom rada uređaja; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i radnim testom;
Okvir	<ul style="list-style-type: none"> - elektroinstalacija i dovodi ne smiju da pokazuju znake prekomjernog savijanja i habanje i treba da su usmjereni da se ne savijaju. Stanje linija cijevi i crijeva se provjerava u praznom hodu i radnom stanju uređaja; - ako je aparat opremljen ventilatorom, treba da su u dobrom stanju, pravilno pričvršćen i osiguran odgovarajućim osiguračem (mrežom) za ventilator. Lopatice ne smiju da pokazuju znake pretjerane upotrebe. Filter za vazduh treba da je čist i u dobrom stanju; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i testiranjem karakteristika;
Rezervoar	<ul style="list-style-type: none"> - rezervoar treba da ima pokazatelj nivoa tečnosti, koji treba da je smješten unutar rezervoara i treba da je vidljiv i čitljiv sa mjesta na kome se rezervoar puni; - vidljivost miješanja rastvora može se obezbijediti tokom rada uređaja; - poklopac rezervoara treba da je dobro zatvoren, bez deformacija i rupa. Da bi se spriječilo slučajno otvaranje rezervoara, na poklopcu treba da su postavljeni dihtunzi, koji ne smiju da budu oštećeni; - pražnjenje rezervoara treba da je omogućeno bez posebne dodatne opreme kako ne bi došlo do kontaminacije životne sredine ili operatera; - ako aparat ima spoljnu ili unutrašnju opremu za čišćenje treba da je ispravna; - kada uređaj radi, u rezervoaru se treba obezbijediti pritisak koji preporučuje proizvođač uređaja (obično 0,3 - 0,4 bara);

	<ul style="list-style-type: none"> - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i testiranjem karakteristika.
Protok i rad uređaja	<ul style="list-style-type: none"> - ispitivanje protoka uređaja vrši se kada je uređaj nepomičan i rezervoar je napola napunjen čistom vodom, kada uređaj ne radi i protok kroz dizne je prekinut, a kada uređaj radi uspostavlja se i protok kroz dizne. Ne bi trebalo da dođe do curenja na bilo kom dijelu uređaja; <ul style="list-style-type: none"> - mjerenje protoka ne smije da odstupa više od $\pm 15\%$ nominalne vrijednosti koju preporučuje proizvođač uređaja, sa diznama ugrađenim na uređaj koji je preporučio proizvođač i motor uređaja koji radi kao u stvarnoj verziji; - kontrola provjerava obrazac distribucije magle. Magla treba da je ravnomjerno raspoređena. Ne bi trebalo da postoje prepreke za stepen zamagljenja; - testiranje se izvodi u skladu sa preporučenim podešavanjima kako bi se vizuelnim pregledom utvrdilo da li je aplikacija ujednačena i da li su kapljice dovoljno male; - u slučaju toplotnih maglenki, paljenje treba da je ispravno; - provjerite funkciju gorionika; - u slučaju toplotnih maglenki sistem sagorijevanja treba da pravilno funkcioniše; - ako uređaj ima kompresor, kompresor treba da pravilno radi; - ako uređaj ima ventilator, provjeriti ventil za kontrolu protoka; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom, testom karakteristika i mjerenjima;
Filteri	<ul style="list-style-type: none"> - na usisnom dijelu pumpe treba da je postavljen najmanje jedan filter; - filteri i ulošci filtera treba da su u dobrom stanju (čisti i bez deformacija), u skladu sa uputstvima proizvođača i da su instalirani tako da se mogu zamijeniti; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i uvidom u specifikaciju
Manometar	<ul style="list-style-type: none"> - ako je na uređaj instaliran manometar, on treba da je u skladu sa zahtjevima navedenim u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - manometar se pregleda na način naveden u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - usklađenost se provjerava mjerenjima.
DIO E	
Tehnički zahtjevi za uređaje za inkorporaciju granula	
Bezbjednost	<ul style="list-style-type: none"> - sva oprema za mjerenje, uključivanje i isključivanje i podešavanje protoka treba da bude pouzdana i ne smije da propušta; - cijevi i dovodi ne smiju da pokazuju znake prekomjernog savijanja, korozije i površinskog habanja i treba da se postave na takav način da se ne sabijaju; - ako je upotreba granulata propisana za određenu upotrebu, treba da se obezbijedi i pokrivanje granulata prilikom podizanja mašine; - usaglašenost se provjerava vizuelnim pregledom i testiranjem karakteristika;
Rezervoar za sjeme	<ul style="list-style-type: none"> - rezervoari za sjeme ne smiju imati deformacije i rupe koje bi prouzrokovale puštanje pesticida u okolinu ili omogućavanje prodiranja vlage u rezervoar za sjeme; - rezervoari za sjeme treba da su čvrsto pričvršćeni na uređaj; - poklopac rezervoara za sjeme treba da je čvrsto postavljen da spriječi

	<p>slučajno otvaranje;</p> <ul style="list-style-type: none"> - treba da se omogući sakupljanje ostataka sadržaja prskanja bez posebne opreme kako se ne bi kontaminirala životna sredina ili operater; - pristup treba da bude obezbijeđen; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom;
Doza	<ul style="list-style-type: none"> - tokom rada uređaj se treba kontinuirano dozirati, a granulat kontinuirano dozirati tokom pražnjenja rezervoara za sjeme. Ovaj se zahtjev odnosi na kapacitet punjenja od 10% do 100%; - granulat ne smije da ispadne iz uređaja nakon zaustavljanja mehanizma za doziranje; - brzina izbačenog granulata ne smije odstupati više od 10% od zadate vrijednosti; - ako uređaj ima elektronski način rada (elektronski signal, GPS senzori), izbacivanje granulata treba da radi radi ispravno; - usklađenost se provjerava vizualnim pregledom i pregledom adekvatnosti doze;
Kontrolni sistemi	<ul style="list-style-type: none"> - upravljački uređaji (kontrola rada) trebaju pravilno i pouzdano funkcionisati i na taj način da se njima može upravljati tokom rada uređaja; - ako uređaji imaju ekran, prikazi na ekranu trebaju da su jasni, vidljivi i čitljivi; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i testiranjem karakteristika;
DIO F	
Tehnički zahtjevi za uređaje za suzbijanje rasta nepoželjnog bilja pored željezničkih pruga	
Bezbjednost	<ul style="list-style-type: none"> - cijevi i cjevovodi trebaju da su zapečaćeni na maksimalnom radnom pritisku sistema uređaja; - cijevi i crijeva ne smiju da propuštaju, pokazuju znakove prekomjernog savijanja i habanja, i trebaju da su postavljeni tako da se ne savijaju i ne trljaju o druge djelove uređaja; - kada su cijevi u radnom položaju, ne trebaju da se nalaze u oblasti primjene raspršivača; - sva zaštita namijenjena zaštiti operatera uređaja treba da je instalirana i da se pravilno koristi. Trebaju da su zaštićeni pristupi drugim pokretnim djelovima uređaja; - okidač treba pravilno funkcionisati i raditi tako da se blokira u zatvorenom položaju i ne zaključava u otvorenom položaju. Sistem za uključivanje / isključivanje montiran na pištolju za raspršivanje treba da se brzo uključuje i isključuje. Ne smije da je kontinuiranog kapanja kada je okidač u zatvorenom položaju; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i testiranjem karakteristika;
Sistemi upravljanja	<ul style="list-style-type: none"> - uređaji za mjerenje (uključivanje i isključivanje) i regulisanje pritiska i / ili protoka trebaju pravilno funkcionisati; - tokom kontinuiranog rada uređaja, sva oprema za regulaciju pritiska treba da održava konstantan pritisak ili protok od $\pm 10\%$. Pritisak se treba vratiti u prvobitni radni pritisak u roku od 10 sekundi $\pm 10\%$ nakon isključivanja i ponovnog uključivanja uređaja; - ako je instaliran uređaj sa stalnim pritiskom, dozvoljeno je maksimalno

	<p>kolebanje pritiska do 10% u slučaju isključenja pojedinih segmenata jedan po jedan. Mjerenja se vrše na pojedinim segmentima;</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikazi podataka na ekranu treba da su jasno čitljivi; - kontrole uređaja trebaju da su dostupne sa radnog mjesta i omogućavati preciznu i laku kontrolu uređaja; - ugrađene instalirane šine rasprskivača treba da su stabilne u svim smjerovima bez pretjeranog kretanja i savijanja; - druga instalirana oprema treba da radi pravilno; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom, testom karakteristika i mjerenjima;
Pumpa	<ul style="list-style-type: none"> - kapacitet pumpe treba da ispunjava zahtjeve uređaja; - pumpa treba da je dobro zatvorena i bez kapanja ili curenja; - fluktuacija pritiska (pulsiranje) ne smije preći 5% radnog pritiska pumpe; - ako postoji vazдушna komora, membrana se ne smije oštetiti. Tokom ispitivanja vazdušnog ventila ne smije se pojaviti tečnost. Pritisak vazduha treba da je isti kao zazor koji preporučuje proizvođač uređaja i treba da je između 30% i 70% radnog pritiska za korišćene dizne; - provjera karakteristika pumpe vrši se na način naveden u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - usaglašenost se provjerava vizuelnim pregledom, testom karakteristika i mjerenjima.
Rezervoar:	<ul style="list-style-type: none"> - poklopac rezervoara treba da je dobro zatvoren i bez deformacija i rupa. Da bi se spriječilo slučajno otvaranje rezervoara, na poklopcu trebaju da su postavljeni dihtunzi, koji ne smiju da se oštete; - sito treba da je prisutno u otvoru za punjenje kako bi se spriječilo da velike čestice uđu u rezervoar; - rezervoar treba imati pokazatelj nivoa tečnosti koji se takođe može instalirati unutar rezervoara i treba daa je jasno vidljiv i čitljiv sa mjesta na kome se rezervoar puni; - uređaj treba imati kompenzacioni ventil za regulisanje pritiska da bi se spriječilo stvaranje pritiska ili nadpritiska u rezervoaru uređaja; - ako je uređaj opremljen uređajem za punjenje rezervoara vodom, povratni tok iz rezervoara do izvora vode treba da je onemogućen. Vidljivo miješanje tečnosti može se obezbijediti tokom rada uređaja; - ako uređaj ima ventil za pražnjenje rezervoara, on treba da radi pouzdano i treba omogućiti prikupljanje sadržaja rezervoara bez kontaminacije životne sredine ili operatera; -usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i testom karakteristika;
Filteri	<ul style="list-style-type: none"> - na pumpi i usisnom dijelu treba da je ugrađen najmanje jedan filter; - filteri treba da su u dobrom stanju (čisti i bez deformacija), gustoća mrežice treba da odgovara diznama ugrađenim u uređaj prema uputstvima proizvođača dizni; - filter patroni trebaju da su zamjenljivi / u skladu sa uputstvima proizvođača; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i uvidom u specifikaciju;
Čišćenje	<ul style="list-style-type: none"> - ugrađena oprema za čišćenje ostataka pesticida treba pravilno da radi; - opremu za spoljno čišćenje ili čišćenje drugih djelova uređaja treba da radi pravilno; -usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom i radnim testom;

Manometar	<ul style="list-style-type: none"> - ako je na uređaju instaliran manometar, on treba da je u skladu sa zahtjevima navedenim u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - manometar se pregleda na način naveden u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - usklađenost se provjerava mjerenjima;
Dizne	<ul style="list-style-type: none"> - nakon isključivanja uređaja iz dizni ne smije biti kontinuiranog kapanja, pet sekundi nakon što ispusti mlaz za raspršivanje; - dizne treba da su istovremeno uključene i isključene; - oblik dizni treba da je prikladan za predviđenu upotrebu (npr. nanošenje na ivice); - tijelo svake dizne treba da je u skladu sa namjeravanom upotrebom iz specifikacije proizvođača; - tokom rada, položaj dizni ne smije se nenamjerno mijenjati. Ako je uređaj opremljen diznama na daljinsko upravljanje (npr. za prskanje neravnog terena), treba da pravilno funkcioniše; - treba da je omogućeno uključivanje ili isključivanje pojedinih djelove traka prskalice uređaja; - primjena rastvora za raspršivanje treba da je omogućena na način da je u slučaju primjene na jednoj strani voza moguće isključiti aplikaciju na drugoj strani voza; - ako na uređaju postoje dizne, treba se provjeriti uključivanje i isključivanje dizni što se postiže postavljanjem prepreke ispred dizni, a zatim vizuelnim posmatranjem vremena reakcije i ponašanja dizni; - protok dizni treba da ispunjava zahtjeve navedene u MEST EN ISO 16122-2: 2015; - ispitivanje protoka dizni za poznati i nepoznati protok vrši se u skladu sa MEST EN ISO 16122-2: 2015; - usklađenost se provjerava vizuelnim pregledom, testom karakteristika i mjerenjima.

Dio G

Oznaka za označavanje uređaja

(1) Oznaka o obavljenoj provjeri sastoji se iz tri dijela i crvene je boje, a štampa se u C:36, M:0, Y:57, K:0 ili u PANTONE 7487 C. Osnovni dio znaka je pravougaonog oblika veličine 100x80 mm. Sastoji se od teksta, brojeva i loga Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u sredini znaka. Tekst i brojevi znaka ispisani su pismom Ariel. Na gornjoj ivici znaka otisnuto je 6 crnih tačaka sa godinama, na donjem 12 crnih tačaka sa mjesecima, na lijevoj bočnoj ivici znaka 16 crnih tačaka, a na desnoj bočnoj ivici 15 crnih tačaka sa danima. U gornjem dijelu znaka velikim štampanim slovima veličine pisma 24 pt ispisano je »PREGLEDANO«. Logo: kružnica posebne strukture sa elementima motiva biljne proizvodnje: maslina, citrusa, jagoda i vinove loze unutar koje je naziv: Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove ispisano slovima veličine pisma 15 pt. U donjem dijelu znaka nalazi se broj znaka koji se navodi brojevima u veličini pisma 18 pt. Broj znaka sastoji se iz dva dijela. Prvi dio je trocifreni i predstavlja broj ovlašćenog pravnog lica, a drugi dio znaka sastoji se od šest cifara i predstavlja serijski broj znaka. Između prvog i drugog dijela znaka nalazi se crtica. Osnovni dio znaka lijepi se na ispravni provjereni uređaj. Naljepnica sa znakom je narezana na krajevima, radi sprječavanja skidanja sa uređaja bez oštećenja. Naljepnica se štampa na materijalu otpornom na habanje i bojama koje su otporne na tečnosti, svjetlost i ostale atmosferske uticaje najmanje za dužinu trajanja znaka od pet godina. Ispod osnovnog dijela znaka nalaze se dva pomoćna dijela znaka u obliku pravougaonika iste veličine u boji osnovnog dijela

znaka, a na ovima je otisnut isti broj znaka u crnoj boji od kojih se jedan lijepi na izvještaj o obavljenoj provjeri, a drugi na uređaj.

(3) Znak o obavljenoj provjeri izrađuje Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, a zadužuju ovlašćena pravna lica koja po završetku provjera stavljaju znak na uređaj ako ispunjava uslove.

(4) Znak o obavljenoj provjeri izdaje se sa rokom važnosti od tri godine od datuma zadnjeg pregleda/izdavanja znaka.

(5) Znak o obavljenoj provjeri stavlja se na vidno mjesto na uređaju gdje je najmanja mogućnost oštećenja znaka.

(6) U slučaju gubitka ili oštećenja znaka o obavljenoj provjeri, vlasnik/korisnik uređaja je dužan da zatraži izdavanje novog znaka od ovlašćenog pravnog lica koje mu je izdalo posljednji znak.

KONTROLNA LISTA 2

Uprava za bezbednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	Broj znaka: _____ (Label No.)
Kontrolor uređaja: (Test station)	Prostor za znak: (Place for label)

ISPRAVNOST UREĐAJA ZA UPOTREBU PESTICIDA
Certificate for the inspection of pesticide application equipment
according to EN 13790/16122 standard

Podaci o vlasniku:

(Owner's identity)

Ime i prezime: _____
(Name and Surname)Adresa vlasnika: _____
(Owner address)**Vrsta uređaja:**

(Type of application equipment)

- prskalica (boom sprayer)
- zamagljivač (sprayer)
- ručno voženi uređaji (handheld operated equipment)
- automatski uređaji (automatic equipment)
- uređaji za zamagljivanje (fogging equipment)
- uređaji za nanošenje granulata (granular applicator)
- uređaji za hemijsko tretiranje sjemenskog materijala (seed treatment equipment)
- drugi uređaji (others equipment)

Podaci o uređaju:

(Identification of the equipment):

Proizvođač: _____
(Manufacturer)Godina proizvodnje: _____
(Year of manufacture)Tip: _____
(Type)Serijski broj: _____
(Serial No.)Datum kupovine – samo za nove uređaje: _____
(Date of purchase – only for new equipment)Napomena: _____
(Notes)**Rezultat provjera:**

(Conclusions of the inspection)

Uređaj odobren: Da
(Equipment approved) (Yes)Ne
(No)Mjesto i datum: _____
(Place and date)Važenje znaka: _____
(Validation of label)Potpis kontrolora: _____
(Signature)